

4.12.2024

Hallitusohjelman henkilöjunaliikenteen toimenpiteiden valmistelua tukeva työryhmä, 5. kokous

Aika

21.11.2024 klo 13.00-15.00

Paikka

Eteläesplanadi 4, Sali 1, Teams-verkkokokous

Osallistujat

- (x) Puheenjohtaja, ylijohtaja Sabina Lindström, liikenne- ja viestintäministeriö
- (x) Varapuheenjohtaja, yksikön johtaja Elina Immonen, liikenne- ja viestintäministeriö
- (x) Varapuheenjohtaja, hallitusneuvos Mikael Nyberg, liikenne- ja viestintäministeriö

Työryhmän jäsenet ja varajäsenet:

- (x) Panu Kukkonen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
- (x) Susan Hindström, neuvotteleva virkamies
- (x) Minna Pajumaa, finanssineuvos, valtioneuvoston kanslia
- (x) Sinikka Mustakari, neuvotteleva virkamies, valtioneuvoston kanslia
- (x) Iiro Ihanamäki, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
- () Sanna Kyyrä, johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
- (x) Riku Buri, tutkimusohjaaja, kilpailu- ja kuluttajavirasto
- () Miika Heinonen, ekonomisti, kilpailu- ja kuluttajavirasto
- (x) Pipsa Eklund, johtaja, liikenne- ja viestintävirasto
- (x) Anna Pätynen, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintävirasto
- () Jani von Zansen, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintävirasto
- (x) Jukka Ronni, rautatiejohtaja, väylävirasto
- (x) Maija Märkälä, osastonjohtaja, väylävirasto
- (x) Sanna Ruuskanen, johtava asiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Työryhmän sihteeristö:

- (x) Emmi Nykänen, neuvotteleva virkamies, liikenne- ja viestintäministeriö
- (x) Tiia Orjasniemi, neuvotteleva virkamies, liikenne- ja viestintäministeriö

(x) Jarkko Paldanius, hallitusneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Sabina Lindström avasi kokouksen klo 13.00.

Todettiin osallistujat ja työryhmän uusi jäsen:
Sanna Ruuskanen, LVM

2. Asialistan ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista ja edellisen kokouksen muistio.

3. Selvitys: Henkilöliikenteen raidemarkkinat ja palvelut Suomessa

Traficom on tehnyt laajan selvityksen henkilöjunaliikenteestä ja sen markkinoista. Pipsa Eklund ja Anna Pätynen Traficomista esittelivät selvityksen alustavia pääjohtopäätöksiä. Selvityksen taustalla on hallitusohjelman tavoitteet ja sen tarkoitus on toimia tietopohjana valtioneuvoston päätöksenteon valmistelua varten. Selvityksessä on keskitytty kokonaiskuvan hahmottamiseen, sekä erityisesti palveluvaihtoehtoihin ja niiden toteutusmahdollisuuksiin, sekä vaikutuksiin huomioiden muun muassa kaluston määrä ja saatavuus. Selvityksessä palveluvaihtoehtojen alustavat kustannusarviot on laskettu Sm7-kalustolla, lisäksi elinkaarijatkosten kustannuksia nykyisen Sm4-kaluston osalta on myös selvitetty. Yöjunaliikenteen osalta tarkastelussa käytetty oletuksena uutta kalustoa ja kiskobussiliikenteen osalta on tehty vertailua eri kalustoilla. Selvitystä viimeistellään ja se tullaan julkaisemaan myöhemmin.

Työryhmä kävi tarkempaa keskustelua henkilöjunaliikenteen vaatimasta infrasta ja varikoiden roolista, sekä muutostarpeista ostoliikennesopimuskauden aikana. Keskustelussa tuotiin esiin, että kustannusarvioissa pitäisi ottaa laajemmin huomioon eri kalustovaihtoehdot, ml. nykyisin käytössä oleva kalusto, jonka elinkaarta jatkettaisiin 2030-luvulle. Lisäksi keskusteltiin eri järjestämismallien tehokkuudesta ja tuotiin esiin kokemuksia Ruotsista, missä on ollut pidempään kilpailua henkilöjunaliikenteen markkinoilla.

Päätös: työryhmä otti esityksen tiedoksi.

4. Tilannekatsaus hallitusohjelmatoimenpiteiden etenemiseen

Elina Immonen liikenne- ja viestintäministeriöstä kertoi hallitusohjelman toimenpiteiden valmistelun yleisestä tilanteesta. Traficomin esittelemä selvitys toimii tietopohjana päätöksenteolle, mutta jo todetusti on tunnistettu myös lisäselvitystarpeita. Seuraavaksi edessä on yleiset poliittisen tason linjaukset mm.

2030-luvulla hankittavasta liikenteestä, sekä kuntien ja valtion suhteesta junaliikenteen järjestämisessä. Kalustoyhtiön perustaminen etenee VNK:n johdolla aikataulussaan. Varikoiden ja palveluiden osalta on käyty alustavia keskusteluja ja tehty pohjatyötä, tarkempi työ käynnistyy vuoden 2025 alussa. Liikenne- ja viestintäministeriössä on valmisteltu myös lainsäädäntömuutoksia, joilla mahdollistetaan alueille rautatieliikenteen hankinnat. Hallituksen esityksen yksityiskohtia viimeistellään, tavoitteena on lausuntokierros tammikuun tai alkuvuoden 2025 aikana. Eduskuntaan esitys etenee syyskauden alussa. Kaluston romutusperiaatteista on käynnissä selvitys, jonka tiimoilta on käyty keskusteluja VR:n kanssa.

Minna Pajumaa valtioneuvoston kansliasta tarkensi kalustoyhtiön osalta, että sen perustamisessa lähtökohtana on nykyisen kaluston siirtäminen yhtiöön. Tiettyjen kalustotyyppien osalta käydään kuitenkin vielä keskustelua. Lisäksi työryhmän jäsenet kommentoivat erityisesti kiinteistökokonaisuuden toteutusta ja aikataulua.

Päätös: Otettiin tilannekatsaus tiedoksi.

5. Palaute alustavasta markkinavuoropuhelusta

Emmi Nykänen liikenne- ja viestintäministeriöstä kertoi Innotrans-vierailun tuloksista. Liikenne- ja viestintäministeriö vieraili yhdessä Traficom ja HSL:n kanssa Innotransissa, mikä on toinen vuosi järjestettävä raideliikennealan globaali tapahtuma. Tarkoituksena oli avata keskustelua ja luoda kontakteja tulevia kilpailutuksia ajatellen markkinakuvan luomiseksi ja houkuttelevuuden lisäämiseksi. Vierailun ohjelmassa oli useita yritystapaamisia, joiden tavoitteena oli avata markkinavuoropuhelua ja kertoa, mitä hallitus päättänyt hallitusohjelmassa ja mitä toimenpiteitä sen perusteella on käynnissä. Samalla kartoitettiin alustavasti, mitä osa-alueita operaattorit pitävät kriittisenä kilpailutuksiin osallistumisen ja markkinoille tulon kannalta. Yleinen viesti tapaamisissa oli, että kiinnostusta selkeästi on ja keskusteluita haluttiin jatkaa myös tulevaisuudessa. Tapahtumaan osallistui myös kalustovalmistajia, joten samalla kartoitettiin alustavasti akkujunien mahdollisuuksia ja soveltuvuutta Suomeen nykyisille kiskobussien reiteille. Seuraavaksi avataan varsinainen markkinavuoropuhelu, kun tulevan kilpailutuksen tarkemmat yksityiskohdat alkavat selvitä.

Päätös: työryhmä otti palautteen tiedoksi.

6. Muut asiat

Jukka Ronni Väylävirastosta päivitti tilanteen liittyen VR:n yksityisraiteiden siirtoon. Väylä ja VR sopineet yksityisraideomaisuuden siirrosta niin että yksityisraiteita yksityisratapihoilta siirretään VR:lle ja varikoiden yhteydessä olevia yksityisraiteita siirretään VR:n sisällä omaan yhtiöönsä aikataulukauden vaihtuessa.

7. Seuraavat kokoukset

Seuraavat kokoukset pidetään:

- 19.12.2024

Joulukuun kokouksen osalta todettiin, että asialistalla ei näytä tällä hetkellä olevan ajankohtaisia asioita. Sovittiin, että työryhmän jäsenet voivat ehdottaa aiheita asialistalle ja jollei kokoukselle näytä olevan tarvetta, se perutaan. Sovittiin, että LVM kalenteroi kokoukset keväälle 2025 ja lähettää kutsut työryhmän jäsenille.

8. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin kello 14.20

Jakelu

Työryhmän puheenjohtajat, varapuheenjohtajat, jäsenet, varajäsenet ja sihteeristö